

Základní povinnosti podnikatele podle živnostenského zákona

Následující přehled není úplným výčtem povinností podnikatele plynoucích z živnostenského zákona. Pro potřeby rychlého přehledu a základní orientace však přináší výběr některých ustanovení zákona, která ukládají podnikateli plnění povinnosti. Tyto jsou obsaženy především v ustanovení § 11, §17, § 31, § 49, § 56 živnostenského zákona.

Osoba provozující činnost, která je

- a) živností volnou,
- b) předmětem živnosti řemeslné nebo vázané, nebo
- c) předmětem živnosti koncesované,

musí mít pro tuto živnost živnostenské oprávnění.

Bez živnostenského oprávnění nelze provozovat činnost, která je živností dle živnostenského zákona.

Podnikatel je povinen živnostenskému úřadu oznámit všechny změny týkající se :

- příjmení, bydliště, místa podnikání, sídla společnosti, to neplatí, pokud jde o změny a doplnění již zapsané v základních registrech, v obchodním rejstříku nebo v informačním systému evidence obyvatel, pokud je podnikatel státním občanem ČR, anebo v informačním systému cizinců, pokud je podnikatel cizincem,

Změny je nutné oznámit a předložit doklady o nich do 15 dnů ode dne jejich vzniku.

Některé povinnosti týkající se činnosti v provozovně.

Provozovnou se podle živnostenského zákona rozumí prostor, v němž je živnost provozována. Může jít jak o vlastní obchodní, službovou nebo výrobní činnost, tak i o skladování materiálu, parkování vozidel a jinou doplňkovou činnost.

Provozovny lze rozdělit dle využití a trvalého umístění:

A. Provozovny stálé

Např. byt, garáž, dílna, kůlna, sklep, půda, buňka zděná, dřevěná nebo zhotovená z jiného materiálu, oplocený prostor a další.

Zahájení a ukončení provozování v této provozovně je podnikatel povinen oznámit předem živnostenskému úřadu.

Podnikatel je povinen nejpozději ke dni ukončení činnosti v provozovně oznámit živnostenskému úřadu, na jaké adrese lze vypořádat jeho případné závazky. Změnu této adresy je nutné ohlásit živnostenskému úřadu po dobu 4 let ode dne ukončení činnosti v provozovně.

Podnikatel je povinen zajistit aby provozovna byla způsobilá pro provozování živnosti podle zvláštních právních předpisů (odkaz na zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon). Prokazuje se kolaudačním rozhodnutím, změnou užívání stavby, nebo jakýkoliv jiným dokladem vydaným stavebním úřadem.

K objektům nebo místnostem takové provozovny musí podnikatel na žádost živnostenského úřadu prokázat vlastnické nebo užívací právo. Je-li umístěna v bytě a není-li podnikatel vlastníkem tohoto bytu, může v něm provozovat živnost pouze se souhlasem vlastníka bytu. Prokazuje se zápisem v katastru nemovitostí, kupní smlouvou, písemnou nájemní nebo podnájemní smlouvou.

Podnikatel je povinen ustanovit osobu odpovědnou za činnost v provozovně.

V provozovně určené pro prodej zboží nebo poskytování služeb spotřebitelům musí být v prodejní nebo provozní době určené pro styk se spotřebiteli přítomna osoba splňující podmínku znalosti českého jazyka nebo slovenského jazyka.

Podnikatel je povinen zajistit řádné označení provozovny:

- zvenčí, trvale a viditelně musí být uvedena obchodní firma, nebo název nebo jméno a příjmení včetně identifikačního čísla osoby a identifikačního čísla provozovny, bylo-li živnostenským úřadem provozovně přiděleno.

Pokud je provozovna určena spotřebitelům, musí být dále zvenčí trvale a viditelně uvedeno:

- a) jméno a příjmení osoby odpovědné za činnost provozovny,
- b) prodejní nebo provozní doba určená pro styk se spotřebiteli,
- c) kategorie nebo třída u ubytovacího zařízení poskytujícího přechodné ubytování, (Vyhl. 268/2009 Sb., § 43 a § 44).

Spotřebitelem se rozumí podle zákona 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele fyzická osoba, která nejedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.

Počátek a konec uzavření provozovny je podnikatel povinen, nebrání-li tomu závažné důvody, označit předem na vhodném a zvenčí viditelném místě. Např. v případě dovolené, nemoci atd...

B. Mobilní provozovna

Za provozovnu se považuje také mobilní provozovna – provozovna, která je přemístitelná a zároveň není umístěná na jednom místě po dobu delší než 3 měsíce. (při nesplnění jedné z uvedených podmínek se jedná o provozovnu podle bodu A)

Je to např. stánek, automobil, přemístitelná buňka, a další.

Pozor, bude-li např. stánek umístěný na tržnici po dobu delší jak tři měsíce nejedná se již o mobilní provozovnu ale o provozovnu dle bodu A.

Zahájení a ukončení provozování v této provozovně **nemusí** podnikatel oznamovat předem živnostenskému úřadu.

Podnikatel je povinen zajistit aby provozovna byla způsobilá pro provozování živnosti podle zvláštních právních předpisů (odkaz na zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon.) Nemusí jít jen o stavební předpis ale např. o ochraně zdraví, požární bezpečnost o provozu na pozemních komunikacích či jiné právní normy.

Podnikatel je povinen ustanovit osobu odpovědnou za činnost v této provozovně.

Podnikatel je povinen prokázat oprávněnost mobilní provozovny na určitém území.

Podnikatel je povinen zajistit řádné označení provozovny:

- zvenčí, trvale a viditelně musí být uvedena obchodní firma, nebo název nebo jméno a příjmení včetně identifikačního čísla osoby.

Tato provozovna musí být dále označena údajem o sídle nebo místě podnikání nebo adrese, na které je umístěna organizační složka zahraniční osoby.

Pokud je tato provozovna určena spotřebitelům musí zde být dále zvenčí trvale a viditelně uvedeno:

a) jméno a příjmení osoby odpovědné za činnost provozovny,

c), kategorie nebo třída u ubytovacího zařízení poskytujícího přechodné ubytování.

Spotřebitelem se rozumí podle zákona 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele fyzická osoba, která nejedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.

O přechodném uzavření provozovny **nemusí** podnikatel povinen předem informovat.

C. Automat a jiné zařízení

Za provozovnu se také považuje automat nebo obdobné zařízení sloužící k prodeji zboží nebo poskytování služeb – dále jen automat

Jedná se např. o automat na nápoje, potraviny a další.

K objektům takové provozovny podnikatel **neprokazuje** vlastnické nebo užívací právo ani oprávněnost **umístění** provozovny.

Zahájení a ukončení provozování v této provozovně **nemusí** podnikatel oznamovat živnostenskému úřadu.

Podnikatel je povinen zajistit aby provozovna byla způsobilá pro provozování živnosti podle zvláštních právních předpisů (odkaz na zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon). Nemusí jít jen o stavební předpis ale např. o ochraně zdraví, požární bezpečnost či jiné právní normy

Podnikatel **nemusí** ustanovovat osobu odpovědnou za činnost v této provozovně.

Podnikatel je povinen zajistit řádné označení provozovny:

- zvenčí, trvale a viditelně musí být uvedena obchodní firma, nebo název nebo jméno a příjmení včetně identifikačního čísla.

Tato provozovna musí být dále označena údajem o sídle nebo místě podnikání nebo adrese, na které je umístěna organizační složka zahraniční osoby.

Automat **nemusí** být označen jménem a příjmením osoby odpovědné za činnost provozovny ani **provozní či prodejní dobou** a to ani v případě, kdy je určen spotřebitelům.

O přechodném uzavření automatu **nemusí** podnikatel informovat předem.

Pomocí automatů obsluhovaných spotřebitelem lze prodávat nebo poskytovat služby pouze tehdy nevyžaduje-li takový prodej nebo poskytování služeb koncesi.

Prodej zboží nebo poskytování služeb pomocí automatů nesmí umožnit získat určité druhy zboží osobám chráněným zvláštními právními předpisy - podnikatel nesmí umožnit prodej tabákových výrobků a alkoholu osobám mladším 18 let. (Zákon o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami).

Další povinnosti podnikatele.

a) k osobě odpovědného zástupce

Odpovědný zástupce je fyzická osoba ustanovená podnikatelem, která odpovídá za řádný provoz a za dodržování živnostenskoprávních předpisů

Přestane-li odpovědný zástupce vykonávat funkci nebo nespĺňuje-li podmínky, musí podnikatel nejpozději do 15 dnů ustanovit nového odpovědného zástupce. To neplatí, je-li provozování živnosti pozastaveno nebo oznámí-li podnikatel živnostenskému úřadu, že provozování živnosti je dočasně přerušeno.

Nikdo nemůže být ustanoven do funkce odpovědného zástupce pro více než čtyři podnikatele.

Podnikatel, který provozuje živnost prostřednictvím odpovědného zástupce, je povinen zajistit jeho účast při provozování živnosti v potřebném rozsahu. Podnikatel prokazuje živnostenskému úřadu jakým způsobem se odpovědný zástupce účastní provozování živnosti. Odpovědný zástupce musí mít k podnikateli smluvní vztah. Při kontrole dodržování živnostenského zákona je podnikatel povinen tento smluvní vztah živnostenskému úřadu doložit.

b) k místu podnikání, sídlu

Podnikatel fyzická osoba, je povinen viditelně označit jménem a příjmením a identifikačním číslem objekt, v němž má místo podnikání, liší-li se od bydliště, Na žádost živnostenského úřadu je podnikatel povinen prokázat vlastnické, užívací či jiné obdobné právo k objektu nebo prostorám, v nichž má na území České republiky místo podnikání, liší-li se od bydliště. Prokazuje se zápisem v katastru nemovitostí, kupní smlouvou, písemnou nájemní nebo podnájemní smlouvou.

Podnikatel právnická osoba je povinen viditelně označit obchodní firmou, popřípadě názvem, a identifikačním číslem objekt, v němž má, sídlo. Podnikatel je povinen na žádost živnostenského úřadu prokázat vlastnické nebo užívací či jiné obdobné právo k objektu nebo prostorám, v nichž má na území České republiky sídlo. Prokazuje se zápisem v katastru nemovitostí, kupní smlouvou, písemnou nájemní nebo podnájemní smlouvou.

c) při prodeji použitého zboží, činnosti bazarů a zastaváren

Podnikatel je povinen, jde-li o nákup použitého zboží nebo zboží bez dokladu nabytí, kulturních památek nebo předmětů kulturní hodnoty, přijímání tohoto zboží do zástavy nebo zprostředkování jeho nákupu či přijetí do zástavy, před uzavřením smluvního vztahu identifikovat jeho účastníky podle zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a předmět smluvního vztahu, vést evidenci o těchto skutečnostech, a to včetně data uzavření tohoto smluvního vztahu. Tato evidence musí být přístupná v provozovně, v níž dochází k identifikaci a kde se toto zboží nachází.

Identifikaci účastníka smluvního vztahu se rozumí:

a) u fyzické osoby všechna jména a příjmení, rodné číslo, a nebylo-li přiděleno, datum narození, místo narození, pohlaví, trvalý nebo jiný pobyt a státní občanství; jde-li o podnikající fyzickou osobu, též její obchodní firma, odlišující dodatek nebo další označení, místo podnikání a identifikační číslo,

b) u právnické osoby obchodní firma nebo název včetně odlišujícího dodatku nebo dalšího označení, sídlo, identifikační číslo nebo obdobné číslo přidělované v zahraničí; u osob, které jsou jejím statutárním orgánem nebo jeho členem, údaje podle písmene a).

Průkazem totožnosti se pro účely tohoto zákona rozumí platný úřední doklad vydaný státním orgánem, z něhož lze ověřit podobu osoby, která má být identifikována, její jméno a příjmení, případně všechna jména a příjmení, rodné číslo nebo datum narození, státní občanství a případně další identifikační údaje. U právnické osoby je tímto úředním dokladem platný výpis z rejstříku, v němž je povinně evidována, nebo jiný platný doklad prokazující její existenci.

Identifikaci předmětu smluvního vztahu se pro účely živnostenského zákona rozumí zjištění názvu výrobku, jeho značky a výrobního čísla, jsou-li na výrobku uvedeny, jinak stručný popis výrobku, umožňující jeho dostatečnou identifikaci.

Identifikační údaje, je podnikatel povinen evidovat a uchovávat po dobu 5 let ode dne uzavření smlouvy.

Jestliže se účastník smluvního vztahu odmítne podrobit identifikaci, nebo není-li možné identifikovat předmět smluvního vztahu, nesmí podnikatel zboží koupit, přijmout ho do zástavy nebo zprostředkovat jeho nákup.

d) při prodeji zboží a poskytnutí služby

Podnikatel je povinen vydat na žádost zákazníka doklady o prodeji zboží a o poskytnutí služby. Na dokladu musí právnická osoba uvést svoji obchodní firmu, popřípadě název, fyzická osoba uvede jméno a příjmení. Doklad bude dále označen identifikačním číslem, s uvedením data prodeje zboží nebo poskytnutí služby, druh zboží nebo služby a ceny, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak.

Podnikatel je povinen prokázat kontrolnímu orgánu na jeho žádost a v jím stanovené lhůtě způsob nabytí prodávaného zboží nebo materiálu používaného k poskytování služeb,

Pokračování v provozování živnosti před uplynutím doby, na kterou bylo provozování živnosti přerušeno, je podnikatel povinen předem písemně oznámit živnostenskému úřadu. V provozování živnosti je možno pokračovat nejdříve dnem doručení oznámení o pokračování v provozování živnosti živnostenskému úřadu nebo pozdějším datem uvedeným v oznámení.

Podnikatel je povinen na žádost živnostenského úřadu sdělit, zda živnost provozuje, a doložit doklady prokazující provozování živnosti. (Lze doložit vystavené faktury, potvrzení o zaplacení, uzavřené smlouvy popř. jiné písemnosti potvrzující provozování živnosti)

Podnikatel a fyzické osoby provozující činnost, která je předmětem živnosti, osoby jednající jejich jménem a odpovědný zástupce jsou povinni pracovníkům živnostenského úřadu prokázat totožnost. (Prokazuje se občanským průkazem, pasem aj. dokladem).

e) při zaměstnání zaměstnanců.

Podnikatel odpovídá za to, že jeho zaměstnanci prokázali splnění podmínky bezúhonnosti, pokud tento zákon nebo zvláštní právní předpis podmínku bezúhonnosti zaměstnanců vyžaduje. (např. koncesovaná živnost ostraha majetku a osob, služby soukromých detektivů. Poskytování technických služeb k ochraně majetku a osob).

Podnikatel je povinen zajistit výkon činností, které jsou obsahem živností uvedených v příloze č. 5 k tomuto zákonu, pouze fyzickými osobami splňujícími požadavky odborné způsobilosti, které jsou v této příloze stanoveny. Zvláštní právní předpisy stanovující odbornou způsobilost fyzických osob pro výkon určité živnosti nejsou tímto ustanovením dotčeny. Podnikatel vede o osobách splňujících podmínky odborné způsobilosti evidenci a uchovává kopie dokladů prokazujících tuto způsobilost minimálně 3 roky ode dne ukončení výkonu činností těmito osobami; přitom je povinen dodržovat povinnosti stanovené zvláštním právním předpisem. Jedná se o činnosti jako je masérské, rekondiční a regenerační služby, provozování solárií, kosmetické služby, pedikúra, manikúra, poskytování tělovýchovných a sportovních služeb a další.

Podnikatel odpovídá za to, že jeho zaměstnanci splňují způsobilost pro výkon povolání stanovenou zvláštními právními předpisy, znalost bezpečnostních předpisů a předpisů upravujících ochranu veřejného zdraví. Vyžaduje-li to povaha práce nebo jiné činnosti, odpovídá i za to, že se zaměstnanci opakovaně účastní prohlídek podle zvláštních právních předpisů. (Například zákona o ochraně veřejného zdraví aj.).

Podnikatel, který připravuje mládež na povolání, je povinen řídit se zvláštními právními předpisy.